

Sairaanhoitaja YAMK-tutkinnon suorittaneet (Kliininen asiantuntijuus) ovat kliinisen hoitotyön kehittämisen taitajia

5.12.2023

Tiedolla johtamisen osaamisen hyödyntäminen

Sosiaali- ja terveysalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto, Kliininen asiantuntijuus antaa laaja-alaiset, konkreettiset valmiudet kliinisen hoitotyön kehittämiseen sekä hyvinvointialueilla että myös yksityisellä sektorilla. Koulutuksen myötä saatua osaamista voidaan hyödyntää aikaisempaa ketterämpien asiakaspolkujen kehittämiseen sekä laadukkaampien hoitotyön interventioiden, toimintojen ja palveluiden suunnittelemiseen, toteuttamiseen ja arvioimiseen. Kliininen asiantuntija voi hyödyntää myös koulutuksessa saamiaan erilaisia osallistavia menetelmiä sekä asiantuntija-, kehittäjä-, koordinointi- että johtamistehtävissä.

Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen keskeiset ydinkompetenssit ovat 1) tutkimus ja palveluiden kehittäminen, 2) potilasohjaus ja henkilöstön osaamisen kehittäminen, 3) asiantuntijuuden johtaminen ja 4) välitön laajavastuinen kliininen työ (Sulosaari ym., 2020). Laajavastuinen asiantuntija osaa arvioida ja tuottaa tutkittua tietoa sekä hyödyntää näyttöön perustuvaa tietoa kliinisen hoitotyön kehittämiseksi. Hän osaa myös edistää aktiivisesti näyttöön perustuvan tiedon levittämistä ja hyödyntämistä (Melnyk ym., 2014).

Taitavaa ohjausta ja järkeviä ratkaisuja kliiniseen hoitotyöhön

Raphaelis ym. (2018) ovat kuvanneet, että laajavastuinen kliinisen hoitotyön asiantuntija omaa myös erinomaiset ohjausvalmiudet sekä substanssiosaamisen että ohjausmenetelmien pedagogisen osaamisen näkökulmasta. Hän pystyy hyödyntämään koulutuksessa saamiaan pedagogisia valmiuksia ja tiedolla johtamisen taitoja sekä asiakkaiden, kollegoiden että myös opiskelijoiden ohjaamisessa ja kouluttamisessa. Laajavastuisella kliinisellä asiantuntijasairaanhoitajalla on myös erinomaiset valmiudet toteuttaa asiakkaan tai asiakasryhmän etäohjausta erilaisia teknologisia sovelluksia hyödyntäen.

Tutkitun tiedon systemaattinen hyödyntäminen ja soveltaminen sekä tiedolla johtaminen mahdollistavat hyvin perusteltujen ratkaisujen ja päätösten tekemisen kliinisen hoitotyön kehittämiseen tähtäävissä tehtävissä ja projekteissa. Taitava tiedolla johtaminen edellyttää onnistuakseen substanssiosaamisen lisäksi inhimillisten ja teknologisten näkökulmien yhdistämistä sekä asiakaskeskeistä asiantuntijaosaamista. Se edellyttää myös kollegoiden vahvuuksien ja osaamisalueiden hyvää tuntemista sekä taitoa tunnistaa hiljaista tietoa, toisin sanoen asiantuntijuuden johtamista. Erityisen tärkeitä ovat myös asiantuntijuusosaamista vahvistavat tunneäly- ja tilannetietoisuustaidot. Ne mahdollistavat dialogisen ja avoimen keskustelukulttuurin, joka luo pohjan läpinäkyvälle kehittämistyölle ja rinnalla kulkijuudelle sekä mentoroinnille.

Välitön laajavastuinen kliinisen hoitotyön osaaminen edellyttää vahvaa substanssiosaamista ja työkokemusta spesifiltä hoitotyön alueelta. Se mahdollistaa potilaan hoidon tarpeiden itsenäisen arvioinnin ja lääkärin konsultoimisen tarvittaessa. Lisäksi se antaa hyvät valmiudet potilaiden omahoidon tukemiseen ja heidän terveyden lukutaitonsa vahvistamiseen. Laajavastuinen kliininen asiantuntijasairaanhoitaja tunnistaa hyvin potilaan tarvitseman näyttöön perustuvan tiedon lähteet ja osaa ohjata potilasta hyödyntämään ja valitsemaan oikeanlaista tietoa ja välttämään sellaista tietoa, mikä ei perustu tieteelliseen tietoon. Hän osaa myös hyödyntää voimavaraistavaa ohjausotetta ja tukea potilasta tunnistamaan voimavarojaan. Brooten ym. (2002) ovat tuoneet esiin, että laajavastuinen kliininen asiantuntijasairaanhoitaja mahdollistaa parhaimmillaan potilaan elämänlaatua parantavan, holistisen ja potilaskeskeisen hoitotyön toteutumisen. Tämä edistää myös potilaan resilienssin tunnetta ja arjessa selviytymistä, millä on merkitystä potilastyytyväisyyteen.

Bryant-Lukosius (2014) ja Marshall ym. (2015) ovat tuoneet esiin, että on tärkeää perustaa kliinisen asiantuntijasairaanhoitajan tehtäviä, koska niiden myötä voidaan parantaa kliinisen hoitotyön laatua, tehokkuutta ja kestävyyttä. Lisäksi Donald ym. (2015) ja Newhouse ym. (2011) ovat osoittaneet, että kliinisten asiantuntijoiden osaamista hyödyntämällä on voitu vähentää terveydenhuollon kustannuksia. Yhteenvetona voidaan todeta, että kliinisen asiantuntijasairaanhoitajan tehtäviä lisäämällä voidaan parantaa sekä hoitotyön vaikuttavuutta, kustannustehokkuutta että laatua. Näillä on merkitystä sekä terveydenhuollon organisaatioille että sen tärkeimmälle asiakasryhmälle, potilaille.

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, dosentti, yliopettaja
SeAMK

mari.salminen-tuomaala@app-staging.seamk.hion.dev

Lähteet

Brooten D., Naylor M.D., York R., Brown L.P., Hazard Munro B., Hollingsworth A.O., Cohen S.M., Finkler S., Deatrick J., & Houngblut J.M. (2002) Lessons learned from testing the quality cost model of advanced practice nursing (APN). Journal of Nursing Scholarship 34, 369–375. doi: 10.1111/j.1547-5069.2002.00369.x

Bryant-Lukosius, D. (2014). Back to the future: Advancing the global evolution of advanced practice nursing. International Council of Nurses, Nurse Practitioner/Advanced Practice Nurse Network Conference, Helsinki.

Donald, F., Kilpatrick, K., Carter, N., Bryant-Lukosius, D., Martin-Misener, R., Kaasalainen, S., Harbman, P., Marshall, D., & DiCenso, A. (2015). Hospital to community transitional care by nurse practitioners: A systematic review of cost-effectiveness. International Journal of Nursing Studies, 52(1), 436–451. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2014.07.011.

Marshall, D., Donald, F., Lachny, C., Reid, K., Bryant-Lukosius, D., Carter, N., Charbonneau-Smith, R., Harbman, P., Kaasalainen, S., Kilpatrick, K, Martin-Misener, R., & DiCenso, A. (2015). Assessing the quality of economic evaluations of clinical nurse specialists and nurse practitioners: A systematic review of cost-effectiveness. NursingPlus Open, 1, 11–17. https://doi.org/10.1016/j.npls.2015.07.001

Melnyk, B., Gallagher-Ford, L., Long, L., & Fineout-Overholt, E. (2014). The Establishment of Evidence-Based Practice Competencies for Practicing Registered Nurses and Advanced Practice Nurses in Real-World Clinical Settings: Proficiencies to Improve Healthcare Quality, Reliability, Patient Outcomes, and Costs. Worldviews on Evidence-Based Nursing, 11(1), 5–15. doi: 10.1111/wvn.12021.

Newhouse, R. P., Stanik-Hutt, J., White, K. M., Johantgen, M., Bass, E. B., Zangaro, G., Wilson, R. F., Fountain, L., Steinwachs, D.M., Heindel, l., & Weiner, J. P. (2011). Advanced practice nurse outcomes 1990–2008: A systematic review. Nursing Economics, 29(5), 1–22.

Raphaelis, S., Kobleder, A., Mayer, H., & Senn, B. (2017). Effectiveness, structure, and content of nurse counseling in gynecologic oncology: a systematic review. BMC Nursing, 16(43), 1–17. DOI: 10.1186/s12912-017-0237-z

Sulosaari, V., Elomaa-Krapu, M., Hopia, H., Koivunen, K., Leinonen, R, Liikanen, E., Penttinen, U., Törmänen, O., Walta, L. & Heikkilä, J. (2020). Ydinkompetenssit kliinisen asiantuntijan (ylempi AMK) koulutuksessa. UAS journal, Journal of Finnish Universities of Applied Sciences 1/2020. https://uasjournal.fi/1-2020/kliinisen-asiantuntijan-ydinkompetenssit/